

Öppen
ungdomsverksamhet
mot

2035

Kollaborativ **FRAMTIDSANALYS**

En kollaborativ analys av megatrender, sektorstrender och pågående processer som påverkar öppen och riktad ungdomsverksamhet. Tillsammans kan vi förstå utvecklingen och forma morgondagens ungdomsverksamhet.

KC

INNEHÅLL

Framtiden börjar nu	3
Öppen ungdomsverksamhet idag	4
Fritiden som arena för resiliens.....	8
Mot 2035 – fem förändringar	11
Målbild 2035	17
Samma kärna – nya vägar	18
Framtidens kompetensbehov	19
Om KC	20

Framtiden börjar nu

Ungas livsvillkor förändras – och med dem förutsättningarna för öppen ungdomsverksamhet. Digitalisering, ökande ojämlikhet, förändrade demokratiska förutsättningar och växande utmaningar kring ungas välbefinnande påverkar både ungas vardag och ungdomsverksamhetens uppdrag.

Samtidigt växer förväntningarna på verksamheten. Den ska erbjuda en meningsfull och attraktiv fritid på ungas villkor, men också bidra till bredare samhällsmål kring bland annat folkhälsa, prevention, inkludering och demokrati – och därmed till flera av målen i Agenda 2030.

Det väcker frågor som vi behöver börja besvara redan idag:

Vilken ungdomsverksamhet kommer unga och samhället att behöva 2035?

Vilka delar av dagens ungdomsarbete behöver vi värna – och vad behöver vi utveckla, förändra eller göra mer av?

KC har tillsammans med sina medlemskommuner blickat framåt mot 2035. I den här skriften sammanfattar vi vår analys av var vi står idag, vilka förändringar som påverkar oss, vart vi vill och vad som krävs för att ta oss dit.

Vad händer egentligen på en ungdomsgård?

*Aktiviteten är ofta ingången
– relationen och sammanhanget är det som gör ungdomsarbete av den.*

RELATIONER

- *trygga vuxna*
- *samtal*
- *tillit*
- *kamratrelationer*
- *gemenskap*

FRITID & ÅTERHÄMTNING

- *trygg fritidsarena*
- *prestationsfrihet*
- *en plats att vara sig själv*
- *glädje*

SKAPANDE & INTRESSEN

- *musik*
- *media*
- *kultur*
- *idrott*
- *gaming*
- *kreativitet*

LÄRANDE & UTVECKLING

- *prova nytt*
- *växa*
- *ta ansvar*
- *social kompetens*
- *leda projekt*

DELAKTIGHET & DEMOKRATI

- *lågtröskel deltagande*
- *dialog med beslutsfattare*
- *medskapande*
- *ungdomsdrivna projekt*
- *egna idéer*

UPPSÖKANDE & BROBYGGANDE

- *skolor*
- *offentliga platser*
- *digitala arenor*
- *vägar in till fritid och gemenskap*

En bred verksamhet

Andel svenska kommuner som uppger respektive verksamhetsinriktning.

Källa: MUCF:s kartläggning 2025.

94% Allmän ungdomsgård

24% Verksamhet för unga med funktionsnedsättning

37% Riktad verksamhet för tjejer

23% HBTQI-verksamhet

31% Mobil fritidsverksamhet

20% Gaming

33% Kulturinriktning

Jag jobbar med bibliotekarien och en grupp killar som har svårt med läsningen. Jag bidrar med relationen, ungdomskunskapen och samtalsförmågan som gör att de vill delta frivilligt.

Jag söker upp unga som är ensamma på rasterna, bygger relation och skapar en väg in till vår riktade grupp. Där kan nya sociala band växa – och så småningom en väg vidare till den öppna verksamheten.

I vår digitala frågelåda kan unga anonymt **ställa frågor som ungdomsmottagningen svarar på** – som ett lokalt digitalt KP!

Banden som repar hos oss fattar gemensamma beslut i en riktig banddemokrati. Andra unga medarrangerar konserter och festivaler. **Musiken blir en arena för delaktighet** – även för dom som inte själva spelar.

På vår **gård för unga med funktionsvariationer** har vi disco varje fredag. Över 100 unga från hela kommunen kommer för gemenskap, självständighet och glädje – och för mötet med trygga vuxna.

Som kvinnlig gamer är jag med och skapar **en positiv gamingkultur där unga möts både online och offline**. Via vår digitala ungdomsgård på Discord når vi också unga som annars sällan deltar i fritidsaktiviteter.

Med vårt Kulturstöd kan unga förverkliga egna idéer. Ofta är vårt stöd minst lika viktigt som pengarna – att hitta en lokal, kontakter eller andra resurser som gör idén möjlig.

En verksamhet många vägar in

ÖPPEN

Basen för positiva kamratrelationer och växande

Häng • aktiviteter • samtal • återhämtning • spontana initiativ
• ungdomsdrivna projekt

RIKTAD

Satsningar på grupper som ofta står utanför meningsfull fritid,
positiva sammanhang och kamratrelationer

Tjejer • HBTQI-ungdomar • unga med funktionsnedsättning • socialt isolerade unga
• andra underrepresenterade grupper

INTRESSEBASERAD

Intresset blir en väg till kunskap och gemenskap genom
icke-formellt lärande

Musik & kultur • gaming & e-sport • skapande • film & media • spontanidrott •
självorganisering

*Olika vägar - samma grund:
frivillighet, låga trösklar och ett aktivt arbete för att undanröja
hinder för deltagande, trygga relationer, kontinuitet och
möjlighet att delta på sina egna villkor.*

MELLANRUMMET

*Ungdomsarbetet finns där
unga finns – och skapar
bryggor vidare.*

SKOLAN DIGITALT IDROTTSPLATSEN OFFENTLIGA PLATSER UNGDOMSGÅRDEN

Uppsökande och platsobundet ungdomsarbete gör det möjligt att möta unga som inte själva söker sig till meningsfulla fritidssammanhang. Genom närvaro i ungas vardagsmiljöer skapar ungdomsarbetare trygghet, relationer och meningsfulla sammanhang – ofta i samverkan med exempelvis skolhälsa, skola, föreningsliv och andra aktörer.

Det relationella arbetet kan sänka trösklar till deltagande och delaktighet, men också fungera som en brygga till andra hälsofrämjande arenor och stöd, exempelvis föreningsliv, ungdomsmottagning eller ungdomsverksamheten.

HÄLSOFRÄMJANDE

Fritiden som arena för resiliens

Behoven ökar – och skillnaderna mellan unga är stora. Det handlar om ojämlika uppväxtvillkor men även tilltagande psykisk ohälsa och riskmiljöer som tilltar och är ständigt i förändring. Med detta växer förväntningarna på att ungdomsverksamheten ska bidra till prevention, folkhälsa, trygghet, demokrati och inkludering.

Nordens välfärdscenter identifierar 18 resiliensfaktorer inom fyra dimensioner som kan stärkas genom en meningsfull fritid. Men fritiden är inte hälsofrämjande per definition. Ett omklädningsrum utan trygga vuxna kan exempelvis bli en riskmiljö. Genom ett aktivt och medvetet fritidsledarskap kan miljöer och aktiviteter i stället formas för att skapa resiliensfaktorer som stärker ungas förmåga att hantera utmaningar och må bra över tid.

ATT HA

(HAVING)

Resurser och tillgångar till fritid

- Stödjande vuxna
- Trygga fysiska platser
- Plattformer för delaktighet
- Lågröskelverksamhet
- Ungdomsinformation och guidning

ATT GÖRA

(DOING)

Aktivt deltagande i meningsfulla fritidsaktiviteter

- Meningsfulla aktiviteter
- Deltagande och självbestämmande
- Ansvarsuppgifter
- Personlig utveckling

ATT INGÅ

(LOVING)

Relationer och social samhörighet

- Känsla av gemenskap / "togetherness"
- Emotionellt stöd
- Inkludering & välkomnande
- Sociala- & gruppkompetenser

ATT VARA

(BEING)

Identitet, självreflektion och personlig utveckling

- Identitetsutveckling
- Självreflektion
- Inre välbefinnande
- Balans
- Andrum

Den trygga och stödjande vuxne

Ungdomsarbetaren "ger" inte unga resiliens, men de är ofta en förutsättning – genom att bygga relationer och trygghet, öppna dörrar till gemenskap, möjliggöra delaktighet, vidga möjlighetshorisonter, sätta gränser, guida och coacha.

Det som utifrån kan se ut som ett samtal, en musikaktivitet eller "häng" kan genom medvetet ungdomsarbete stärka flera resiliensfaktorer samtidigt. En attraktiv och meningsfull fritid skapar värde här och nu – och är en förutsättning för att vi ska nå ut till unga - samtidigt som den stärker resurser som unga bär med sig vidare.

Här möts också verksamhetens främjande och förebyggande uppdrag

Främjande Grunden

ÖUV har ett universellt främjande uppdrag: att skapa förutsättningar för välbefinnande och resiliens genom exempelvis relationer, tillhörighet, delaktighet, meningsfull fritid, icke-formellt lärande/utveckling och framtidsstro.

Förebyggande När behov och risker finns

Genom att stärka skyddsfaktorer och minska risker är ungdomsarbetet också förebyggande. Det kan ske universellt, exempelvis genom att stärka ungas sociala- och gruppkompetenser, riktat, exempelvis för att nå socialt isolerade unga, och ibland indikerat, när en ung person visar tecken på utsatthet eller dåligt mående.

Inte åtgärdande – men en brygga vidare

ÖUV arbetar inte åtgärdande eller behandlande. När behoven går utanför uppdraget kan den trygga relationen bli en brygga till rätt stöd.

Mot 2035

Fler behov. Fler arenor. Fler förväntningar. Fler samverkansytor.

Framtiden uppstår inte i ett vakuum. Flera av de förändringar som kommer att forma ungdomsverksamheten 2035 är redan synliga idag. Andra kan vi påverka genom medvetna strategier och aktiva vägval.

KC:s framtidsanalys tar avstamp i Sitra:s megatrender, aktuell kunskap om ungas livsvillkor samt erfarenheter och trendspaningar från KC:s medlemskommuner. Tillsammans pekar de på ett antal förändringar som får betydelse för vilka unga verksamheten behöver nå, vilka behov den behöver möta och vilken roll ungdomsverksamheten kommer att ha i samhället.

Fem förändringar formar vägen mot 2035

- 1. Välbefinnande blir en allt viktigare samhällsfråga**
- 2. Ojämliga livsvillkor ökar behovet av att nå fler**
- 3. Det digitala är en arena – inte en parallell värld**
- 4. Demokratien behöver arenor där unga får öva på att samtala och påverka**
- 5. Ett bredare samhällsuppdrag kräver en tydligare profession**

1. Välbefinnande blir en allt viktigare samhällsfråga

Stress, trötthet, oro och psykiska besvär är en del av många ungas vardag. Utanförskap och isolering påverkar ungas livssituation och välmående. Samtidigt efterfrågar unga en fritid som ger glädje, återhämtning, gemenskap och möjlighet att lära och utvecklas.

KC:s medarbetarbarometer pekar i samma riktning, och betonar den roll ungdomsarbetaren har för att möjliggöra detta. Ungdomsarbetare ser också ett ökande behov av trygga och tillgängliga vuxna, bekräftelse, tillhörighet och engagerade vuxna.

Vad betyder det för ungdomsverksamheten?

Ungdomsverksamhetens förebyggande uppdrag blir allt viktigare, drivet av både växande behov hos unga och ökade förväntningar från politiken.

Verksamheten kommer att få en växande roll i välfärdssamhället genom att bidra till att förebygga utanförskap och ohälsa – i den egna verksamheten och i samverkan med andra välfärdsaktörer.

Samtidigt behöver den främjande grunden värnas: frivillighet, låga trösklar, relationer, gemenskap, delaktighet och icke-formellt lärande stärker ungas välbefinnande och resiliens – och gör verksamheten relevant och attraktiv för unga.

Mot 2035 behöver ungdomsverksamheten kunna bära båda uppdragen och förstå hur de förstärker varandra.

Strategisk fråga mot 2035:

Hur stärker vi ungdomsverksamhetens bidrag till ungas välbefinnande – samtidigt som vi värnar dess unika främjande roll?

2. Ojämlika livsvillkor ökar behovet av att nå fler

Alla unga har inte samma tillgång till en meningsfull fritid. Ekonomi, bostadsområde, diskriminering, normer och andra livsvillkor påverkar möjligheterna att delta.

Rädda Barnens kartläggning visar att 12,9 procent, eller 276 000 barn, lever i ekonomisk utsatthet, samtidigt som MUCF visar att var tredje ung i åldern 16–25 år avstår från fritidsaktiviteter av ekonomiska skäl. Samtidigt uppgav 78 procent av ungdomsarbetare i KC:s medarbetarbarometer att en av de största framtida utmaningarna är att nå unga som idag står utanför verksamheten.

Det kräver ett skifte från "Vi är öppna för alla" till "Vilka når vi inte – och hur sänker vi trösklarna för deras deltagande?"

Vad betyder det för ungdomsverksamheten?

Ungdomsverksamheten kan få en allt viktigare kompensatorisk roll genom att skapa tillgång till relationer, aktiviteter, kultur, utveckling och gemenskap för unga som har mindre tillgång till meningsfull fritid och/eller andra resurser.

Den öppna verksamheten behöver fortsatt vara just öppen, men kompletteras med uppsökande, platsobundna och målgruppsanpassade arbetssätt för att nå unga med högre trösklar till deltagande. Samtidigt behöver verksamheten kontinuerligt arbeta med att sänka trösklar, nå unga via exempelvis skola/föräldrar och skapa vägar vidare – till den egna verksamheten eller andra meningsfulla sammanhang.

Strategisk fråga mot 2035:

Hur sänker vi trösklarna till deltagande – både i den egna verksamheten och till andra meningsfulla sammanhang?

3. Det digitala är en arena – inte en parallell värld

Digitaliseringen förändrar hur unga kommunicerar, skapar relationer, organiserar sig, söker information och formar sin identitet. AI accelererar utvecklingen ytterligare.

För ungdomsverksamheten innebär det både en risk och en möjlighet. Om verksamheten inte följer utvecklingen riskerar den att förlora relevans. Samtidigt har ungdomsarbetet något viktigt att bidra med även digitalt: relationer, trygga miljöer, tillit, kritiskt tänkande, delaktighet och gemenskap.

Vad betyder det för ungdomsverksamheten?

Framtidens ungdomsverksamhet behöver kunna röra sig mellan **online och offline**. Det handlar inte bara om att finnas på rätt plattformar, utan om att förstå ungas digitala liv och skapa attraktiva, trygga digitala mötesplatser som främjar relationer.

Samtidigt pekar exempelvis Ungdomsbarometern på ett behov av meningsfulla sammanhang och gemenskap IRL i en alltmer digitaliserad tillvaro. Här har ungdomsverksamheten en viktig roll i att erbjuda attraktiva sammanhang för möten, relationer och gemenskap bortom skärmen.

Strategisk fråga mot 2035:

Hur tar vi ungdomsarbetets relationella och demokratiska kvaliteter med oss in i de digitala miljöerna?

4. Demokratin behöver arenor där unga får öva på att påverka och förverkliga sina idéer

Förändrade demokratiska förutsättningar, polarisering, desinformation och maktförskjutningar påverkar också unga.

Här har ungdomsverksamheten en särskild position. Den bygger på frivillighet, relationer, skapar ytor för ungas delaktighet och trygga utrymmen för samtal mellan människor med olika erfarenheter och åsikter.

Vad betyder det för ungdomsverksamheten?

Framtidens ungdomsverksamhet behöver stärka sin roll som demokratiplattform – en plats där unga inte bara får uttrycka åsikter utan också får erfarenhet av att organisera sig, påverka, medskapa och omsätta idéer i handling.

Det innebär också att nå röster som annars inte hörs, skapa arenor för samtal och idéutveckling men även att skapa bryggor mellan unga och samhällets institutioner.

I ett mer polariserat samhälle blir ungdomsarbetarens förmåga att stå stadigt i demokratiska värden, möjliggöra svåra samtal och samtidigt bevara relationen till unga allt viktigare.

Det kräver kompetens att processleda medskapande och skapa reellt utrymme för ungas perspektiv och inflytande. Samtidigt behöver samhällets institutioner öppna fler arenor där unga kan vara röstbärare.

Strategisk fråga mot 2035:

Hur utvecklar vi ungdomsverksamheten till en ännu starkare arena för demokrati, medskapande och tillit?

5. Ett bredare samhällsuppdrag kräver en tydligare profession

Ungdomsverksamheten förväntas ta en allt större roll i frågor som folkhälsa, prevention, trygghet, inkludering och demokrati. Ju fler samhällsutmaningar verksamheten förväntas bidra till, desto viktigare blir det att vara tydlig med vad ungdomsverksamhet är – och vad den inte är.

Ett bredare uppdrag behöver också följas av resurser, så att nya förväntningar inte urholkar verksamhetens kärna.

Samhällsekonomiska perspektiv kan synliggöra värdet av tidiga och främjande insatser. Ingvar Nilssons beräkningar visar exempelvis på de stora kostnader som långvarigt utanförskap och exempelvis kriminalitet kan innebära.

Vad betyder det för ungdomsverksamheten?

Ungdomsverksamheten behöver ta en tydligare position som samhällsaktör, samverkanspart och bärare av kunskap om unga. Genom professionellt ungdomsledarskap kan verksamheten skapa bryggor till välfärden och komplettera andra fritidsaktörer – genom exempelvis gemensamma verksamheter, samlokalisering och närvaro i mellanrummen runt aktiviteten.

Samtidigt behöver den professionella kärnan och det främjande uppdraget värnas. När uppdraget breddas blir gemensamma professionella principer allt viktigare.

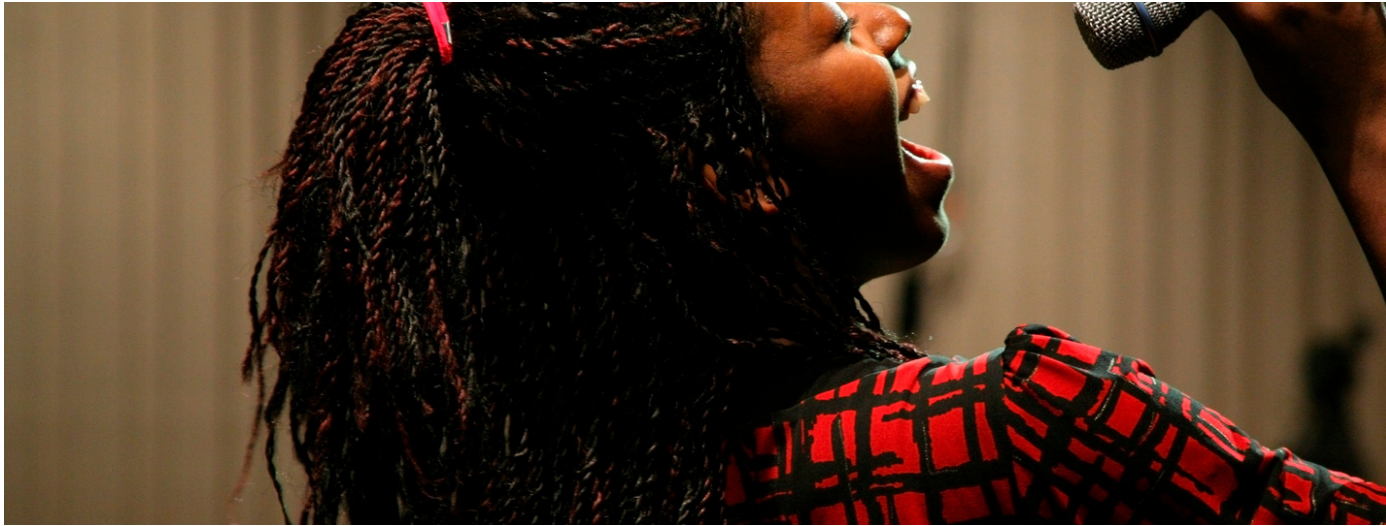
Den Europeiska chartern för lokalt ungdomsarbete - eller Chartern - kan fungera som kompass för kvalitet och professionell utveckling.

Strategisk fråga mot 2035:

Hur tar ungdomsverksamheten en större roll i samhället utan att förlora sitt unika uppdrag?

MÅLBILD 2035

2035 är öppen ungdomsverksamhet en självklar del av ungas vuxenblivande – en trygg och inkluderande arena där unga skapar, utvecklas, lär, bygger relationer och påverkar, och en professionell och kunskapsbaserad samhällsaktör som bidrar till ungas välbefinnande och samhällets utveckling.

SAMMA KÄRNA

NYA VÄGAR

Framtidsanalysen pekar inte mot en helt ny ungdomsverksamhet. Relationer, frivillighet, låga trösklar, delaktighet och tillit till unga förblir kärnan. Men ett förändrat samhälle kräver att dessa kvaliteter omsätts på nya arenor, genom fler arbetssätt och i samspel med fler aktörer.

Mot 2035 behöver ungdomsverksamheten:

nå fler

– genom lokal gårdsverksamhet, uppsökande, platsobundna, riktade och digitala arbetssätt som är relevanta och attraktiva för unga

skapas tillsammans med - inte för - unga

– genom medskapande, genom att skapa plattformar för ungas röster och stötta ungas egna organisering

stärka relationer, utveckling och vuxenblivande

– fortsätta sätta trygga och tillitsfulla relationer i centrum och skapa utrymme för icke-formellt lärande, utforskande och växande

ta en tydligare plats i samhället

– som en proaktiv samverkanspart, brobyggare och bärare av kunskap om unga

arbeta mer kunskapsbaserat

– genom systematisk uppföljning och kvalitetsutveckling, kunskap om vad som skapar värde för unga och uppföljning som leder till utveckling.

Framtidens kompetensbehov

Utifrån målbilden för ungdomsverksamheten 2035 har KC utvecklat olika framtidspersonas för att synliggöra kompetensbehov som vi bedömer kommer att bli allt viktigare i framtidens ungdomsarbete. Analysen pekar på sex centrala kompetensområden, som alla syftar till att stärka ungas välmående och hälsa.

Framtidens ungdomsarbetare behöver kunna

Relations- , grupp- & ungdomskunskap

Bygga tillit, skapa sammanhang och förstå ungas skiftande livsvillkor, behov och kulturer. Att skapa trygga och inkluderande sociala sammanhang blir allt viktigare i en tid präglad av polarisering, isolering, destruktiva mansnormer och konflikter som både uppstår och förstärks digitalt. Ungdomsarbetaren behöver kunna möta olika perspektiv, hantera spänningar, sätta gränser och bygga tillhörighet över sociala skiljelinjer.

Medskapande & processledning

Förmåga att se unga som resurser, fånga olika gruppers perspektiv och engagemang samt processleda delaktighetsprocesser som möjliggör olika nivåer av medskapande.

Uppsökande & brobyggande

Finnas där unga finns, nå även dem som inte söker sig till verksamheten och skapa vägar vidare till aktiviteter, relationer och andra samhällsaktörer.

Projekt- & innovationskompetens

Omsätta idéer i aktiviteter och projekt, våga testa nytt och skapa låga trösklar till kultur, kreativitet, engagemang och icke-formellt lärande.

Digital kompetens

Förstå ungas digitala liv, AI och nya plattformar. Kunna skapa relationer, delaktighet och togetherness även i digitala miljöer, samt länka det digitala med det icke-digitala.

Samverkan & omvärldsförståelse

Bygga nätverk, navigera mellan aktörer och sektorer såsom skola, socialtjänst, civilsamhälle, kultur och trygghetsaktörer. Ungdomsarbetaren behöver följa samhällsutvecklingen - utan att förlora sitt eget uppdrag och sin professionella särart.

Om KC

KC – Kunskapscentrum för ungdomsverksamhet är ett kommungemensamt kunskapscentrum för öppen ungdomsverksamhet. KC samlar 14 kommuner och 2 folkhögskolor i stockholmsregionen för att tillsammans stärka kvalitet, kompetens och kunskapsutveckling inom ungdomsarbetet.

Genom nätverk, kompetensutveckling, praktisknära kunskapsarbete, omvärldsbevakning och påverkansarbete utvecklar vi ungdomsverksamheten tillsammans – och stärker dess roll som främjande och förebyggande samhällsaktör.

Framtidsanalysen är framtagen av KC – Kunskapscentrum för ungdomsverksamhet tillsammans med KC:s medlemskommuner. Stockholm, 2026

www.kc-ungdomsverksamhet.se

Kollaberativ framtidsanalys Praktikernära kunskap